

Nejlepší přítel věřitele

Petra Sýkorová 02.12.2008

Hlídači insolvenčního rejstříku

Vědět, kdo se stal insolvenčním dlužníkem, se vyplatí. Nepřihlášení pohledávky do jeho řízení totiž může přijít draho. K informacím vedou dvě cesty: buď strávíte dlouhé hodiny prověřováním internetového rejstříku, nebo si pořídíte „hlídacího psa“, který to udělá za vás.

Letos v lednu vystřídal starý zákon o konkurzu a vyrovnání nový insolvenční zákon. Jeho nástup doprovodilo spuštění internetového insolvenčního rejstříku. Ještě loni byla na internetu dostupná pouze evidence úpadců. Srovnáme-li tyto dva registry obsahující informace o stavech konkurzních či insolvenčních řízení, vítěz je jasný. Je jím insolvenční rejstřík.

Nejenže je rejstřík mnohem rychlejší, ale – a to je jeho hlavní přednost – obsahuje takřka veškeré informace o průběhu insolvenčního řízení. Evidence úpadců na rozdíl od rejstříku obsahuje pouze kusé informace o tom, že se v řízení něco stalo. Co přesně to bylo, se z ní už ale většinou nedozvíme. V rejstříku toho najdeme naopak tolik, že se to nelíbí Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). „V současné době plánujeme jednání s ministerstvem spravedlnosti, jehož výsledkem by mělo být omezení rozsahu informací zveřejňovaných v insolvenčním rejstříku,“ říká Aleš Pořízka z tiskového oddělení ÚOOÚ.

Drahá jehla v kupce sena

Na internetu jsou veřejně dostupná plná znění návrhů účastníků, věřitelských přihlášek i rozhodnutí soudů. Insolvenční řízení tak jsou maximálně transparentní. Ocitne-li se dlužník v úpadku, každý z jeho věřitelů se může velmi snadno dozvědět, co se děje.

Ale insolvenční rejstřík je dvousečná zbraň. Podle údajů ministerstva spravedlnosti začalo od začátku roku 4599 insolvenčních řízení. Týdně do rejstříku přibude v průměru 99 nově zahájených řízení. Jejich přehled se ovšem z rejstříku běžným způsobem nedozvíte. Své dlužníky musíte kontrolovat jednoho po druhém. Sledovat, zda mezi novými rejstříkovými dlužníky nejsou i ti vaši, může být proto problém. Pokud se věřitel o úpadku svého dlužníka nedozví a nezareaguje na něj včas, insolvenční zákon mu ukáže stinné stránky. Věřitel, který do insolvenčního řízení nepřihlásí pohledávku ve stanovené lhůtě, už z ní pravděpodobně neuvidí ani korunu. Právě proto se vyplácí insolvenční rejstřík dobře hlídat.

Rejstříkové Popelky

Existuje několik způsobů. První z nich je zdarma. Máte-li však více dlužníků, je to asi jeho jediná výhoda. Chcete-li mít jistotu, že své lhůty nepropásnete, měli byste si jedenkrát za čtrnáct dní sednout k internetu a do vyhledavače insolvenčního rejstříku postupně zadávat jména či identifikační čísla svých obchodních partnerů či klientů. Pokud služby či výrobky poskytujete mnoha subjektům, zabere vám tato práce dost času – a patrně získáte neodbytný pocit, že jste ten čas mohli strávit lepším způsobem.

HLÍDACÍ ALTERNATIVY

Data o insolvenčních řízeních lze získat buď ručně prostřednictvím webového formuláře na stránkách justice.cz, nebo pomocí webové služby ve formátu XML. Tato služba je přímo určena a přizpůsobena pro automatickou strojovou komunikaci. Data tedy „přitečou“ do firmy automaticky. Přesný technický popis služby je k dispozici na stránkách justice.cz, konkrétně: isir.justice.cz/isir/help/Popis_WS.pdf. Pro sledování nových záznamů v rejstříku vznikly i komerční programy. Tyto služby poskytují například firmy H. P. L. Systems (aplikace Testujme.cz) či i4b (insolvence-info.cz). Pro zkušeného programátora ale není problém podobnou aplikaci vytvořit vlastními silami. Je však dobré předem si spočítat, zda naprogramování a aktualizace vlastní verze „hlídače“ rejstříku profesionálním programátorem ve výsledku nevyjde dražší než pořízení již hotového komerčního programu.

Ministerstvo spravedlnosti bezplatně umožňuje i „strojové“, automatické předávání všech veřejných informací z rejstříku. K tomu slouží takzvaná webová služba. „Využívají ji větší společnosti. Data získaná pomocí služby předávají do podnikových informačních systémů, kde je vyhodnocují,“ popisuje mluvčí ministerstva spravedlnosti Zuzana Steinerová.

Se znalostmi běžného počítačového uživatele si však s ministerskou službou patrně neporadíte – její využití totiž vyžaduje softwarové úpravy. Jednou z firem, která se rozhodla jít touto cestou, je Home Credit. „Přírůstky do insolvenčního rejstříku a změny v něm jsme zpočátku kontrolovali ručně, a to dvakrát týdně. Nově však budeme využívat vlastní systémovou podporu. Vydáváme ji průběžně s cílem rychle a efektivně kontrolovat veškeré změny v rejstříku,“ popisuje Olga Mužíková, tisková mluvčí Home Creditu.

Psi na prodej

Postrádá-li vaše firma vlastní IT oddělení anebo nechcete-li ztrácet čas vyvíjením a následnými aktualizacemi „hlídacího programu“, můžete využít placených nabídek firem. Ty rejstřík ohlírají za vás. Ministerstvo spravedlnosti sice přemýšlí o rozšíření funkcí insolvenčního rejstříku o takzvaného hlídacího psa – ovšem zatím je ve hvězdách, kdy a zda vůbec jej spustí.

Práce psa spočívá v zajištění automatického zasílání zpráv o událostech v řízeních týkajících se konkrétních úpadců žadatelů.

„Ministerstvu by bylo možné zadat seznam osob. Jejich výskyt v insolvenčním rejstříku (v pozici dlužníka) by pak byl automaticky kontrolován. Případná informace o zahájení řízení nebo nějakého procesního úkonu ve věci osoby ze seznamu by pak byla zadavateli seznamu neprodleně elektronicky zaslána. „Podobnou službu zatím v Česku neposkytuje víc než deset firem,“ tvrdí Jaroslav Pán, výkonný ředitel jedné z nich – společnosti H. P. L. Systems. „Ministerstvo spravedlnosti poskytuje pouze zákonem stanovená data. My je zpracováváme a neprodleně je poskytujeme svým klientům,“ vysvětluje podstatu služby Pán.

Mezi zákazníky „hlídačů“ patří firmy mající tisíce dlužníků – leasingové společnosti, mobilní operátoři či banky. „Naši pomoci ale využívají i malí a střední podnikatelé,“ upozorňuje Tomáš Dombek, projektový manažer služby insolvency-info.cz, kterou poskytuje společnost i4b. Podle průzkumů Světové banky se průměrné uspokojení věřitelů v českém konkurzním řízení v uplynulých letech pohybovalo zhruba okolo jedné pětiny přihlášené pohledávky.

Insolvenční zákon je sice nastaven tak, aby se tento podíl pokud možno zvýšil, ale ani přihlášený věřitel patrně v rámci řízení nezíská zpět všechny své peníze. Jenže možnost (alespoň částečného) zaplacení pohledávky není jediný důvod, proč ji do řízení přihlásit. „Tato skutečnost je významná také z daňového hlediska. Pohledávku, která nebyla včas přihlášená, není podle zákona o dani z příjmů možné považovat za daňově uznatelný náklad,“ podotýká Dombek.

